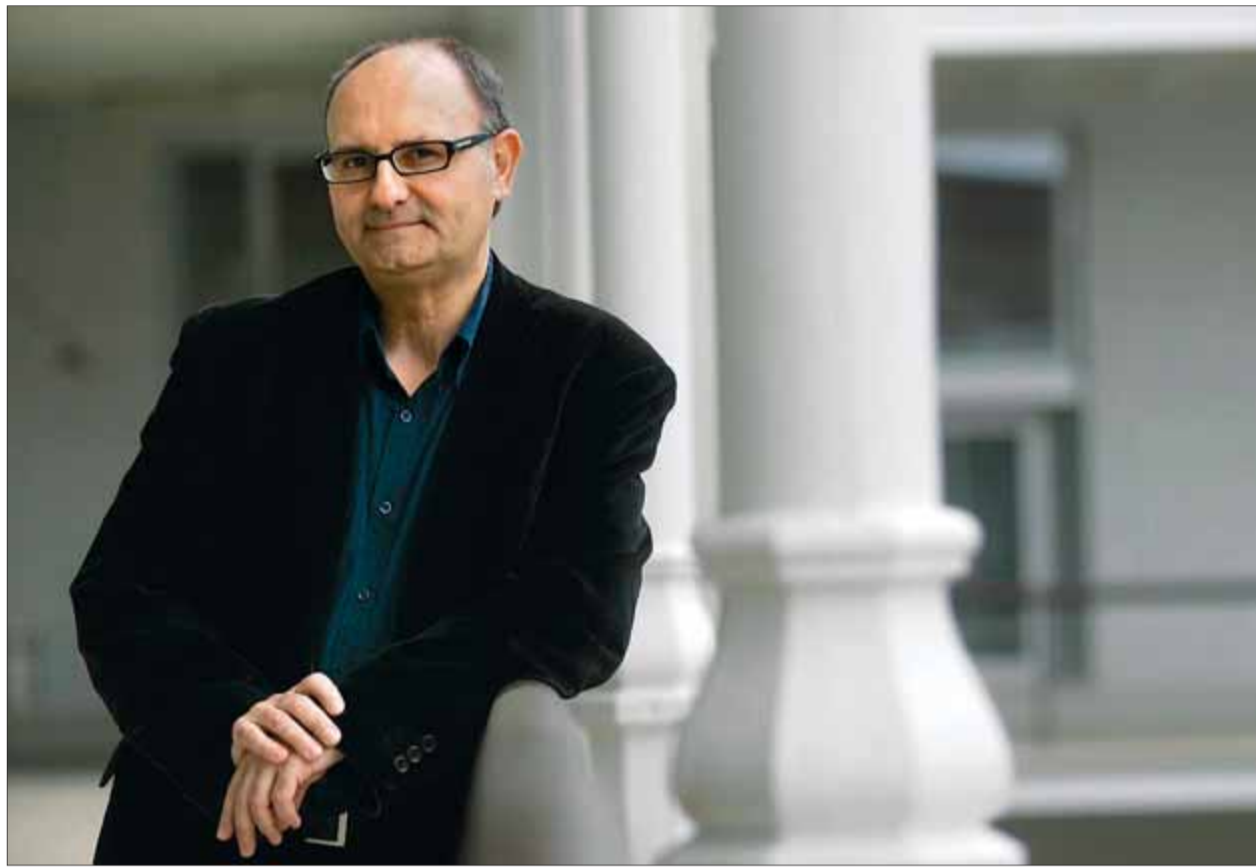

Entrevista: Joaquim Albareda L'historiador dóna les claus per entendre el secular fracàs de l'Espanya plural

“El Borbó va arruïnar Espanya i França”

Joaquim Albareda a la Universitat Pompeu Fabra, on dirigeix l'Institut Jaume Vicens Vives ■ JOSEP LOSADA

Ignasi Aragay
BARCELONA

Entendre la Guerra de Successió dóna claus per comprendre el fracàs de l'Espanya plural?

Sí. Aquesta va ser l'obsessió d'Ernest Lluch els seus darrers anys. A la Corona d'Aragó, i especialment a Catalunya, hi havia una cultura política republicana. Entendre això és la clau de volta per explicar la guerra, per entendre per què Catalunya va resistir fins a l'11 de Setembre i perquè a Espanya vegin que venim d'un altre lloc. Perquè avui, no sols entre els historiadors, sinó entre la gent, segueix predominant una visió d'Espanya en clau imperial, en clau de dret de conquesta.

Què vol dir amb una política republicana referida als segles XVII-XVIII?

Un jurista de l'època com Francesc Solanes escrivia que “les lleis estan per sobre del príncep”. En el mateix moment, a Espanya es deia: “Palabra de rei es palabra de Dios”. Entre les dues fórmules hi ha un abisme. Hi ha un altre text català del moment on s'afirma: “La nació reunida en Corts és la que té el màxim poder”. No parla del rei. Concep la cosa pública com a gestionada pels individus. El rei és al capdamunt però que no ens toqui els nasos. Això és una política republicana. El mateix Felip V ho tenia clar quan reconeixia: “Las últimas Cortes han dejado a los catalanes más repúblicos que los ingleses con su Parlamento”. Arriba un moment, després

de les Corts del 1705, que el rei poc paper hi té, a Catalunya, sobretot amb les mesures de control dels funcionaris reials, el tribunal de contraccions, al qual qualsevol individu pot apel·lar si considera que un funcionari reial o de la Generalitat li ha fet un tracte injust. La concepció política catalana també era molt semblant a la que es donava a les repúbliques italianes. Hi havia, per tant, un model alternatiu a l'absolutisme que a Espanya s'ha volgut ignorar. No els dóna la gana d'entendre-ho. Diuen: “Sí, en Cataluña había, fueros como en cualquier municipio de España”. Nooo. No té res a veure!

Un absolutisme que, des de la historiografia majoritària espanyola, se segueix identificant amb la modernitat.

Amb els Borbons no comença cap modernitat de cap mena. Fan una política dinàstica que és una continuació de la feudal. Era la seva prioritat. Dir que pensaven en termes de benestar públic fa riure. Per mantenir la dinastia borbònica, es venen part de la parcel·la de l'imperi espanyol i, a més d'arruïnar Espanya, porten l'Estat francès a la bancarrota. L'avi de Felip V, Lluís XIV, el Rei Sol, que sí que era un rei àmpliament respectat, va intentar firmar la pau en més d'una ocasió, però al final, sabent que se la jugava, va optar per la sang. Ara bé: el triomf no va anar en benefici dels francesos, sinó de la seva família. Tant com s'ha criticat els Àustries i en canvi, tot i que Carles II *el Hechiza-*

do va portar Espanya a la decadència, amb ell es va mantenir l'imperi.

O sigui que de modernitat res.

La corrupció a l'administració borbònica va ser brutal a Castella i desastrosa a Amèrica, on s'arribaven a vendre càrrecs a nens de 15 anys. Va ser una hipoteca importantíssima per a la construcció de l'Estat.

I això és el fonament de l'Estat nació modern?

És com el mite del franquisme. Hi ha paral·lelismes sorprenents. També es va atribuir una determinada modernitat al règim franquista, però sobretot se li va atribuir tramposament la prosperitat econòmica. Doncs el mateix passa amb el segle XVIII borbònic, quan l'economia, encara més en aquella època que avui, era molt autònoma de la política. La intervenció de l'Estat era mínima; sobretot era un tema fiscal, no per modelar o fomentar l'economia, sinó per ingressar diners. El fenomen de creixement a Catalunya ja venia de finals del XVII, com ha estudiat molt bé Garcia Espuche i com ja va intuir Pierre Vilar. Si s'ha d'atribuir als Borbons, per què no es va produir a Aragó? La qüestió clau és que des de finals del XVII comença l'especialització productiva i això obliga a comprar i vendre. Hi va haver unes mesures proteccionistes del cotó a principis del XVIII, però amb finalitats fiscals i de caràcter intermitent. És a dir, això sol no explica res. Vilar ho tenia clar: mai es pot importar la política a l'economia.

Lloll Bertran va presentar ahir l'acte unitari dels professionals als Jardins William Shakespeare ■ M. ÀNGELS TORRES

El Dia del Teatre surt per primer cop al carrer a buscar els ciutadans

Gimcana teatral a la Rambla

Marta Porter
BARCELONA

Si el matí es va dedicar a l'aspecte institucional, la tarda va ser per als ciutadans. I és que ahir, Dia Mundial del Teatre, va ser el primer cop que l'Ajuntament de Barcelona i les plataformes de professionals del teatre unien esforços per celebrar amb els ciutadans un dia tan especial.

Al punt del migdia, en un assolellat matí de dissabte i als Jardins William Shakespeare, inaugurats fa poc a l'avinguda Pedralbes, uns 300 actors, directors, empresaris i professionals de teatre, entre els quals noms tan coneguts com Lloll Bertran, Joan Pera, Mingo Ràfols, Sergi Mateu, Àlex Casanovas i Jordi Boixaderas, entre molts altres, es reunien per escoltar les lectures dels manifestos que han fet l'actriu Judi Dench a nivell internacional i Mario Gas en nom de l'Associació d'Actors i Directors de Catalunya.

Si Dench reclamava un teatre per entretenir, educar i reflexionar, Gas posa-

va l'accent en el compromís “dels oficials i del públic” i en un teatre viu i ple de continguts, que es prengui i conservi la llibertat artística. L'acte va acabar amb la representació entre camins de gespa i arbres d'un fragment de *Ricard II* de Shakespeare.

1.000 entrades de regal

I si al matí van ser molt pocs els ciutadans que es van acostar fins al parc, a la tarda, a la Rambla, s'organitzava una mena de gimcana que va acabar amb el regal de 1.000 entrades als ciutadans.

En una cercavila que va arrencar al Teatre Romea, va baixar fins davant del Teatre Principal i va acabar a la Carpa dels Ramblers, un grup de teatre de carrer, una banda de *dixie* i un grup d'escolars van anar repartint entre els astorats vianants la meitat de 250 programes de mà. Tots aquells que van trobar la persona que tenia l'altra part del seu programa van ser obsequiats amb quatre entrades per a diferents teatres de la ciutat. ■